

POŻEGNANIA

Leszek Sawicki 1924–2017

Leszek Sawicki urodził się 12 sierpnia 1924 r. w Kopyczyńcach w pobliżu Zbrucza, granicznej rzeki rozdzielającej terytoria II Rzeczypospolitej od sowieckiej Ukrainy. Był synem inżyniera mierniczego w państwowej służbie katastralnej. Gdy miał dwa lata rodzina zamieszkała na stałe we Lwowie, najpierw w kamienicy przy ulicy Nabielaka, naprzeciw konsulatu Związku Radzieckiego, a potem na górnym Łyczakowie. We Lwowie ukończył szkołę podstawową, a w 1939 r. II klasę XI Państwowego Gimnazjum im. Śniadeckich. W latach 1939–1941, w czasie okupacji sowieckiej, uczył się w tzw. dziesięciolatce i zaliczył VIII klasę w XVII Szkole Średniej we Lwowie. W czasie okupacji niemieckiej pracował jako robotnik fizyczny na kolei, później jako junak w służbie budowlanej „Baudienst im Generalgouvernement”, a jednocześnie uczęszczał na tzw. komplety, na których zapoznał się z materiałem dwóch klas liceum typu przyrodniczego. Dom na Łyczakowie opuścił w sierpniu 1944 r., żeby nie być aresztowanym za działalność konspiracyjną we lwowskiej Armii Krajowej. W listopadzie 1944 r. został wcielony do Ludowego Wojska Polskiego. Te trudne i dramatyczne lata barwnie opisał w swojej autobiografii „Pies i geolog drogą nie chodzą”, wydanej przez Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy w 2014 r. z okazji Jego 90. urodzin w serii Wokół Geologii.

We wrześniu 1946 r. rozpoczął studia na Wydziale Przyrodniczym Uniwersytetu Wrocławskiego, ukończył je w 1951 r. pracą magisterską pt. „Uwagi w sprawie metod graficznego odzwierciedlenia pomiarów spękań skalnych”. Od 1 lutego 1950 r. Leszek Sawicki był pierwszym pracownikiem naukowym zatrudnionym w Oddziale Dolnośląskim (wówczas nazywanym Instytutem Dolnośląskim) Państwowego Instytutu Geologicznego we Wrocławiu. W latach 1962–1977 był kierownikiem Oddziału Dolnośląskiego PIG, a potem długoletnim kierownikiem Pracowni Geologii Strukturalnej i Stratygrafii w tym oddziale regionalnym. Stopień doktora nauk przyrodniczych uzyskał w 1968 r. na podstawie rozprawy „Tektonika południowej części rowu Nysy i jego krystalicznych obramowań”, której promotorem był prof. Henryk Teisseyre. A potem On sam był promotorem jednego (dr. hab. Stefana Cwojdzńskiego) i recenzentem dwóch innych przewodów doktorskich w PIG. Docentem Państwowego Instytutu Geologicznego został mianowany w 1973 r.

Docent dr Leszek Sawicki był autorem lub współautorem kilkudziesięciu publikacji naukowych, ale przede wszystkim różnych map geologicznych i strukturalnych z obszaru Dolnego Śląska. Jednym z najbardziej cenionych dzieł Jego życia jest „Mapa Geologiczna Dolnego Śląska” w skali 1 : 200 000, wydana w 1968 r., a będąca pierwszym syntetycznym zestawieniem kartograficznym obszaru Dolnego Śląska w tej skali. Jednakże zwieńczeniem Jego pracy zawodowej była wydana w roku 1995 „Mapa Geologiczna Regionu Dolnośląskiego z przyległymi obszarami Czech

i Niemiec” w skali 1 : 100 000 z 400 wydzieleniami litostratygraficznymi, choć na tej mapie nie przedstawiono utworów czwartorzędowych. Cennym uzupełnieniem do tej mapy są „Podstawy litostratygraficzne i kodyfikacja wydzieleni” z 400 kartami kodyfikacyjnymi, opublikowane w 1997 r.

Jako kierownik Oddziału Dolnośląskiego PIG zainicjował wiele monograficznych opracowań surowcowych, których był także współautorem. Preferował badania strukturalne realizowane różnymi metodami badawczymi oraz wdrażał poszukiwania surowcowe na Dolnym Śląsku, głównie barytu i kaolinu. Potem jako kierownik Pracowni Geologii Strukturalnej i Stratygrafii realizował badania przedpola Sudetów Wschodnich i wschodniej części monokliny przedsudeckiej. Zaprojektował i nadzorował wykonanie ośmiu głębokich wierceń strukturalnych na Opolszczyźnie. Jest współodkrywcą termalnych wód mineralnych w Grabinie na Śląsku Opolskim.

Za prace geologiczne w naszym kraju był odznaczony m.in. Złotym i Srebrnym Krzyżem Zasługi, medalami 30-lecia i 40-lecia Polski Ludowej oraz Złotą Odznaką Zasłużony dla Województwa Wrocławskiego i Miasta Wrocławia. Na początku lat 60. XX w. był uczestnikiem ekspedycji kartograficzno-geologicznej w Wietnamie, za co otrzymał Złoty Medal Przyjaźni Demokratycznej Republiki Wietnamu.

Docent dr Leszek Sawicki od młodości myślał o podróżach i odkrywaniu nowych światów, jednak II wojna światowa i trudne lata PRL-u uniemożliwiły spełnienie tych marzeń. Dopiero w roku 1959 udało mu się wyjechać na Kaukaz, z wyprawą organizowaną przez PTTK. Mając odznakę „Przewodnik górskiej odznaki narciarskiej PTTK”, dostał się do 20-osobowej grupy. W 1977 r. wyru-

szył w grupie czteroosobowej na pierwszą, zorganizowaną przez siebie wyprawę do Indii. W ciągu kolejnych 25 lat stał się organizatorem lub uczestnikiem 22 wypraw, z których prawie wszystkie obejmowały kraje tropikalne. Większość z nich zawierała elementy turystyki wysokogórskiej. Zorganizował m.in. wyprawę przez Karakorum i Pamir na Jedwabisty Szlak przez terytorium Pakistanu do zachodnich Chin (1986), czy też na Ural Subpolarny (1992). Zawsze podróżował z notatnikiem i rękopisem w ręku oraz aparatem fotograficznym na ramieniu. Po powrocie z większości egzotycznych wypraw wygłaszał interesujące referaty w Oddziale Dolnośląskim PIG-PIB, których geolodzy

wrocławscy słuchali z ogromnym zainteresowaniem. Sylwetkę docenta dr. Leszka Sawickiego jako podróżnika znakomicie odzwierciedla wspomniana książka pt. „Pies i geolog drogą nie chodzą”.

Odszedł w swoją ostatnią podróż, ale już bez notatnika i aparatu fotograficznego, Człowiek nietuzinkowy, którego można uważać za autorytet geologiczny. Był wybitnym geologiem sudeckim, specjalistą od geologii regionalnej i kartografii geologicznej. Osoba skromna, życzliwa i szlachetna. Będzie Go brakować w geologicznym środowisku Wrocławia.

Zbigniew Cymerman